

CYETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti

vrejuje in izdaja

P. Stanslav Škrabec,

mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

VSEBNA 12. ZVEZEK.

Mesec oktober. Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.	
Štiriindvajseti dan. Kako je sv. Frančišek duhovnike spoštoval .	353.
Čednosti bl. Marije Krescencije Kaufbajrenske.	
XIII. pogl. Blažena Krescencija angelj v mesu	358.
XIV. Vboštvo bl. Krescencije	360.
Svetega Frančiška Saleškega nauki o popolnosti.	
O pogostem svetem obhajilu	364.
Življenje sv. očeta Frančiška, sestavljeno v 13. stoletju (Konec) .	367.
Brat Julijan iz Spire. Njegova dela. 2. Oficij sv. Antona (Konec) .	373.
Organizacija tretjega reda	378.
Tretji red — katoliška organizacija	380.
Sv. Antona lilije (Dopis iz Novega mesta)	382.
Priporočilo v molitev	383.
Zahvala za vslišano molitev	384.
Darovi za dobre namene	384.

V GORICI
Hilarijanska tiskarna
1902.

Knjižne novosti.

Življenje blažene Marije Magdalene Martinengo, kapucinske redovnice. V nemškem spisal o. Ferdinand Skala, kapucin. Poslovenjeno z dovoljenjem pisatelja. Tiskala in založila „Narodna Tiskarna“ v Gorici 1902. — Cena 20 vin. — Predlanskim blaženim prišteta Marija Magdalena Martinengo je sicer našim bravcem že znana; vendar jim priporočamo lično knjižico, naj jo skušajo razširiti mej pobožne svoje znance in znanke, da se ž njo poterdijo v dobrem ter tudi k napredku v spokornem molitvenem življenju vnamejo. —

F. E. Korš, O ruskom pravopisanii. — Mislim, da bo našim „bralcem“ koristno, ako se hočejo nekoliko pomuditi pri ruskem pravopisu ter pretehtati načela, po katerih skušajo tamkajšnji jezikoslovci vravnati in zboljšati svojo nevkretno pisavo. Mej njimi zasluži posebno pozornost mož, ki je ko prevodnik Prešernovih poezij in pisalec članka o izdajah teh poezij v „Prešernovem albuma“ tudi pri nas dobro znan, na Ruskem pa slovi ko nekak drugi Mezzofanti, ki mnogo evropskih in azijskih jezikov ne le znanstveno pozna, temuč tudi praktično zua, to je F. E. Korš. Njegov predlog „o ruskom pravopisanii“ je objavljen v poslednjem zvezku „Izvēstij otdělenija russkoga jazyka i slovesnosti imperatorskoj akademii nauk 1902. g. Toma VII-go knjižka 1-ja“.*) — Spis obsega 56 strani. Ni torej mogoče, da bi tukaj natančnije dopovedovali, o čem in kaj vse govori. Le neketere za nas znamenite misli Korševe naj bodo ob kratkem povdarjene. —

V znani polemiki zoper narodno izreko knjižne slovenščine so se naši gospodje nasprotniki sklicevali mej drugim na italijanski zgled in znano zahtevo: „lingua toscana in bocca romana“. Po Koršu pa, kaker Rusom, tako tudi nam Italijani v tem ne morejo biti vzor, ker to pač ni prednost, temuč slabost knjižnega jezika, ako se ga morajo domačini učiti prav kaker tujega; to je namreč nasledek skrajne dialektične različnosti, kakeršna vlada ravno v „oblastih“ jezika italijanskega, ali n. pr. tudi novogerskega. Pijemontez ne ume Sicilijanca, ako govori po svoje, Gerko rojen na ijonskih otokih ne ume Gerka trapezunčana. Napolitanec, Sardinec, Romanjolj in drugi se morajo učiti knjižnega izgovora italijanskega blizu kaker francoskega ali španskega. Na Ruskem to ni tako; Belomorec gre lahko sè svojim narečjem do Kaspijskega morja in Smolenec do Kamčatke, povsod ga bodo umeli in on nje. Pri takem enobrazju jezika je osnovano rusko literaturno narečje na sredinskem govoru, moskávskem; vendar izobražen moskvič ali peterburžec ne le v zasebnem pogovoru, temuč tudi na katedri in na sceni „blagodušno“ sprejemlje „čerte“ dialektične izreke. Prisiljenosti, pedanterije v tej reči na Ruskem ne poznajo. Od navadnega pomena čerk, ki se pišejo, literaturna izreka ruska prosto in daleč odstopa in šola pušča izreki svojo pravico, kaker čerkam svojo. To mora seveda ne majhine težave delati pri podučevanju. Mene je zato mikalo poizvedeti, kako v ruskih šolah otroke brati uče, ali je mogoče, da tako mehanično,

*) Peterburška akademija mi je po akademiku A. A. Šáhmatovem ponudila ta važni in bogati jezikoslovni časopis v zameno za „Cvetje“, za kar bodi akademiji in imenovanemu visoko čislanemu gospodu spodobna hvala tudi na tem mestu.

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XIX. tečaj.

— ❁ V Gorici 1902 ❁ —

12. zvezek.

Mesec oktober.

Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.

(Posnel iz laškega „Il mese consacrato al serafico Patriarca S. Francesco, del P. Candido Mariotti“ p. C. L.)

Štiriindvajseti dan.

Kako je sv. Frančišek duhovnike in cerkvene predstojnike spoštoval.

1.

Kako velika in vzvišena je čast katoliških duhovnikov! Pri zadnji večerji jim je Gospod Jezus dal oblast, njega samega z nebes na zemljo poklicati, da se nekervavo daruje nebeskemu očetu v odpuščenje naših grehov. Dal jim je oblast grehe odpuščati in zadržavati ter grešnike zopet z Bogom spravljati; postavil jih je učenike vernega ljudstva, kateremu oznanjujejo edino zveličevavno sveto vero. Oni so posredovavci mej nebom in zemljo, ki razžaljenega očeta tolažijo in prosijo, da nam razžaljenja odpušča in iz rok položi svojo maščevavno šibo. Kratko, oni so služabniki Kristusovi, kateri delo našega odrešenja nadaljujejo do konca dni. Kaj

čuda torej, ako Bog, ki je te svoje služabnike do tako visoke časti povzdignil, tudi vernikom priporočuje, da jih naj spodobno spoštujejo ; on hoče, da jih verniki tako poslušajo, kaker njega samega, on pravi, da gdor njih zaničuje, njega zaničuje ; on jih imenuje luč sveta in sol zemlje. Sveti cerkveni učenički ne morejo najti dosti značivnih besed, da bi ž njimi opisali veliko imenitnost katoliškega duhovništva, in vsi priterjujejo sv. Krizostomu, kateri pravi, da se nobena čast na zemlji, naj si bo še tako imenitna, ne da primerjati časti mašnikov, in da je ta tudi večja od angeljske časti, ker je prav za prav Božja čast ! Da pa dandenes katoliški duhovnik ne vživa take časti pri ljudeh, pride većinoma od tega, ker se je vera pri mnogih ohladila in namestu nje vlada mlačnost in meržnja do vsega, kar je z vero v zvezi. Današnji svet ima većinoma duhovnega za navadnega človeka, ter v njem nič nadnatornega in božjega ne vidi, zaradi česar bi ga na posebni način spoštovati moral.

2.

Sv. Frančišek je pa duhovne visoko spoštoval in njih stan za naj imenitnejši imel. Celo njegovo življenje bi morali prebrati, da bi popolnoma spoznali, kako je on vse častil, kar jih je mašniškega stanu, ne le kardinalje svete rimske cerkve, ali škofe, temuč tudi nižje duhovnike, če so bili še tako vbogi in preprosti ; v vsih je častil prave namestnike Kristusove. Naj bolje bomo to spoznali, ako beremo besede ki jih je sv. Frančišek dal zapisati v svoji oporoki : „In potem mi je dal Gospod toliko vero v mašnike, kateri živijo po načinu svete rimske cerkve, zavoljo njih posvečenja, da se hočem, ke bi me preganjali, k njim zatekati. In ke bi imel tako modrost, kaker jo je imel Salomon in bi našel vbožne mašnike tega veka po farah, kjer prebivajo, nočem pridigati zoper njih voljo. In njih in vseh drugih se hočem bati in ljubiti in spoštovati jih ko svoje gospode. In nočem na njih.

gledati greha, ker vidim v njih Sinu božjega in so moji gospodje.“ O neki drugi priliki je svojim bratom takole dejal: „Nas je Bog poklical škofom in mašnikom pomagat pri imenitnem delu zveličanja duš. Naša dolžnost je torej, da jih ljubimo in na vso moč spoštujemo in to tem bolj, ker smo mi manjši bratje ne le v besedi, ampak tudi v djanju in moramo bolj ponižni biti, kaker vsi drugi.“ Naj se primeri še, kar je povedano v življenju sv. Frančiška v sedanjem tečaju „Cvetja“ na strani 311. Bere se naposled tudi, da je imel navado pred mašniki poklekovati in poljubljati zemljo, ketere so se doteknili sè svojimi nogami.

3.

Pomislimo dobro, o bratje duhovniki, naj si že bomo redovni ali svetovni, da smo udje enega in tistega telesa svete katoliške cerkve, ketere poglavar je v nebesih Jezus Kristus, na zemlji pa vidni njegov namestnik sv. oče rimski papež. Vsak izmej nas je dolžan vestno izverševati svoj posel, pa ne da bi pri tem kakega družega pri izverševanju njegovih dolžnosti oviral; pokorni enemu in tistemu poglavarju moramo v lepem sporazumljenju eden družega podpirati, kaker nas to uči sv. apostelj Pavel. Taka edinost in sporazumljenost mora pa še posebno vladati mej redovnimi samostanskimi družinami, ketere niso družega, kaker posamezni deli velikega telesa kerščanstva; sicer so različne glede ostrosti in kakovosti notranjega življenja, vender pa stojе pod ravno tisto zastavo svetega križa in se vojskujejo pod ravno tistim vodjem rimskim papežem za sveto Kristusovo cerkev, zoper njene mnogoštevilne sovražnike. Očitna je tedej neobhodna potreba, da vez kerščanske ljubezni veže mej sabo razne redovne družine, kaker tudi posamezne osebe vsake družine posebej, da smo eden družemu podložni po važnosti službe, ketero ta ali oni opravlja. Prenašati moramo tudi eden družega slabosti in ne smemo drugih zavidati, ako

vidimo, da je njih delovanje vspešnejše in od Boga bolj blagoslovljeno ko naše. Kratko, živeti moramo vzajemno kaker bratje Jezusa Kristusa in ponižni, poslušljivi sinovi ravno tiste matere svete cerkve. Ke bi ne delali tako, bi s tem ne samo sebi škodovali, mariveč ovirali tudi splošno duhovno korist, dajali bi vernim slabe zglede, hudobnim pa in nejevernim priložnost, da bi zaničevali in gerdili duhovniški stan le še bolj, kaker ga že.

Zgled.

Mej mnogimi redovnimi mašniki, ki so bili prišli k slovečemu prvemu zboru frančiškanskemu pod štorjami, so bili tudi neketeri, ki so se proti sv. Frančišku pritoževali, da imajo od svetovnih duhovnikov mnogo nasprotnosti prestajati. To pa, rekli so, prihaja od tod, ker nimajo pisanega poterdila, da je red sveta cerkev odobrila, in pa da jim zavoljo tega dušni pastirji ne dovolijo v njih cerkvah pridigovati. Prosili so tedaj svetega očaka Frančiška, naj od papeža dobi tako pisano poterdilo reda manjših bratov in dovoljenje, da bi smeli povsod pridigati, kjer bi se jim to prilično zdelo, ako bi jim tudi dotični škof tega ne dovolil. Sveti Frančišek pa je bil posebno zaradi druge zahteve nejevoljen in jim je rekel: „O brajce, ali ste še vedno brez spoznanja in ne veste, kaj je Božja volja? On hoče, da si najpervo višje duhovnike pridobimo z udanostjo in ponižnostjo, potem pa nižje z besedo in z lepimi zgledi. Ko bodo škofje videli, da ste ponižni in podložni, potem vas bodo še prosili, da bi pomagali pri delu za zveličanju duš, ketere so jim izročene; oni sami bodo ljudi vabili, da naj hodijo poslušat vaše pridige in naj posnemajo vaše zglede. Naša posebna pravica naj bo, da ne bomo imeli nobene pravice, vsled ketere bi se povzdigovali ali prevzemali in bi iz tega potem prišel kak prepir in nejevolja. Sveto apostoljsko stolico nočem za družega prositi, kaker da nas naj varuje v službi.

Božji, v kateri se hočemo truditi za zveličanje duš.“ Ko so se drugi pritožili, da se nekateri duhovniki ne s prošnjami, ne s ponižnostjo, ne z lepim zgledom ne dajo preprosi, da bi jim pridigati dovolili, je sv. Frančišek rekel: „Ljubi bratje, Bog nas je poslal v podporo drugim duhovnikom, da jih nadomestujemo, in vsak bo dobil svoje plačilo primerno svojemu delu. Vedite, da je Bogu zelo dopadljivo, ako se gdo za zveličanje duš trudi in bolje bomo pri tem izhajali, če bomo z duhovniki v lepi zložnosti, kaker pa, če bi se od njih ločili. Če nam pa duhovniki pri tem kake ovire delajo, prepustimo to Bogu, kateremu samemu gre maščevanje. Le bodite vedno podložni višji cerkveni oblasti, da s tem, koliker je na vas ležeče, zabranite vsako nevoščljivost. Če boste mir ljubili in s tem pridobili ljubezen in naklonjenost duhovnikov in ljudstva, bo to božjemu sercu bolj dopadljivo, kaker, ke bi vas ljudstvo čislalo, duhovniki pa sovražili. Zakrivajte slabosti duhovnikov in nadomestite njih pomanjkljivosti s tem, da se bo naša ponižnost vedno odlikovala“.

P r a v i l o s v. F r a n č i š k a: „Blager njemu, kateri duhovnikom zaupa, in gorje onemu, ki jih zaničuje“.

MOLITEV.

O Gospod, ke bi bolj spoznal visoko čast duhovnega stanu, do ketere si tudi mene povzdignil; ke bi bolj natanko spolnjeval težavne duhovske dolžnosti, kako bolj bi mene in moje sobrate tudi drugi spoštovali! Ke bi bil bolj ponižen, bolj poterpežljiv, bolj miroljuben in prizanesljiv, kako bi to povzdignilo nasprotno ljubezen! Daj mi torej, o Gospod, duha pravega spoznanja duhovske časti, da bom z drugimi v ljubezni in sporazumljenju živel, in dolžnosti stanu zvesto spolnjeval, ker le tako smem upati, da zadobim plačilo, katero si pripravil svojim zvestim služabnikom.

Čednosti bl. Marije Krescencije Kaufbajrenske.

XIII. Poglavje.

Bl. Krescencija angelj v mesu.

„Čistost je punčica v očesu redovnega stanu; varovati jo je treba pred vsakim praškom nečednosti.“ S temi besedami je Krescencija navadno spodbujala svoje sestre k spolnjevanju obljube sv. čistosti. Sicer je pa bila vsa njena postava tako lepa podoba deviške čistosti in sramežljivosti, da je en sam pogled na njo bolj užgal serce za to čednost, kot še tako lepe besede. Na njo so se po pravici mogle obračati in so se tudi skoro od vseh, ki so jo poznali, obračale besede Gospodove o poveličanih otrocih božjih: „Oni bodo kaker angelji božji v nebesih“. Njen spovednik p. Jernej Biner jo je imenoval „včlovečenega angelja,“ in p. Pamer piše: „V tej čednosti se je zdelo, da ni človek, temuč svetnik iz nebes, ali angelj v mesu.“ Glede te čednosti je imela tri redke prednosti.

Pervič je bila v tako dobrem imenu, da se ni nikedar oglasilo najmanjše sumničenje proti njeni deviški nedolžnosti. To je toliko bolj občudovanja vredno, ker se je morala skoraj skozi celo življenje boriti s hudobnimi nasprotniki in zvitimi obrekovavci.

Drugič se je najskerbnejše varovala vsakega tudi majhinega greha zoper to čednost. Sama je rekla: „Tisočkrat bi raje vmerla, kaker pa le senco madeža na tej čednosti terpela“.

Slednjič je bila ona ena izmed tistih izvoljenih duš, katero ni nobena skušnjava celo v mislih ne zoper sv. čistost napadla. Kaker nedolžen otrok ni nič vedela in tudi vedeti ni hotela o nečistosti, To veliko milost božjo je večkrat z največo hvaležnostjo razodela svojim spovednikom in svojim sestram.

Pa resnično angeljsko popolna čistost zahteva nenavadno milost, ob enem pa tudi veliko zvestobo in skerb, da se ta lilija lepa in čista ohrani. Zato je bl. Krescencija vže v šestem letu napravila obljubo vednega devišтва ter si izvolila sv. Alojzija za patrona in zgled sv. čistosti.

Ta lilija čistosti cvete po Adamovem grehu le mej ternjem zatajevanja. Zato je ona najostrejše berzdala vse svoje počutke. Svoje oči je imela skoraj vedno sramežljivo pobešene, tako, da je malo keterega človeka po obrazu poznala. Celu sestrem, s katerimi

je mnogo let skupaj živela, niso nikedar videle toliko njenih oči, da bi bile mogle njih barvo razločiti. P. Pamer spričuje, da jo je v zadnji bolezni pogostokrat za delj časa obiskal, pa ona ga ni pogledala nikoli. Pogledala ga je le enkrat, pol ure pred smertjo. Eno oko je bilo vže oterpnjeno, z drugim se je pa nanj ozerala. „Pri tem pogledu, pravi on, je bilo moje serce s tako sladko tolažbo in tako neizrekljivim veseljem napolnjeno, kakeršnega nisem še nikedar okusil v svojem življenju. Na to je za vedno zaperla svoje deviške oči“

Tudi je vedno tirjala, da so bile sv. podobe dostojno napravljene. Nekega slikarja, ki je za samostan slikal, je ostro posvarila, ker se ni držal tega pravila in zapovedala mu je, da mora podobo popraviti.

Ker celo nedolžnih novic ni hotela poslušati, si lahko mislimo, s kolikim studom je zavračala vsako preveč prosto govorjenje. Vsa je prebledela in se pričela tresti, ako je slišala kako besedo, ketera je bila po njeni sodbi nespodobna. Erdečica jo je oblila in hitro se je proč obernila, ako se je pričelo govoriti o telesni lepoti, o nečimernem lišpu ali o okusnih slaščicah ter rekla, da se tako govorjenje ne spodobi za nevesto Kristusovo. „Bog sam, je rekla, je lep in vir vse lepote in Kristus je najlepši mej človeškimi otroci. Nevesta Kristusova ne sme nobene druge lepote gledati, ali na njo misliti, še manj pa govoriti o njej; ker je njeno serce celo last božjega ženina, morajo njena usta le svete in spodbudne reči govoriti.“ Zelo je ljubila godbo in rada in lepo prepevala, vendar je vedno hotela imeti le svete pesmi in godbo le tako, ki jo je k pobožnosti in svetosti spodbujala.

Ako spomnimo še na to, s kako ostro spokornostjo je ona svoje meso križala, potem bomo lahko verjeli spričevanju mnogih, da je vsaketeri, ki je to angeljsko devico pogledal, občutil prijeten duh sv. čistosti in bil vnet za to prelepo čednost. Ker je tudi njeno mertvo telo razširjevalo čudovito prijeten duh, je nam to dokaz, da je bila ona v očeh božjih res prava lilija mej ternjem, ki je v snežno beli nedolžnosti daleč okrog razširjevala prijetno dišavo Kristusovo.

Zdi se, da ji je bil Bog podelil tudi to posebno milost, da je mogla v bližnjem zmanjšati hude nečiste skušnjave in ga užgati za lepo čednost čistosti. Mnogi so očitno spoznali, da so bili rešeni hudih skušnjav, ako so le pogledali tega angelja v mesu. Po njeni smerti pa se je še bolj pokazala moč njene priprošnje. Z

bridkimi solzami je objokovala zaslepljenost toliko kristijanov, ki iščejo svojo srečo le v mesu, pa najdejo le časno in večno nesrečo; rada bi bila tisočkrat dala svojo kri, da bi jim bila sprosila milost spoznanja in čistosti. Goreče je prosila sestre, naj molijo za take vboge sužnje nečistosti. Učila jih je, kako naj bodo vedno skerbne in čuječe, kako naj berzdajo svoje oči, svoj jezik, kako naj se varujejo razposajenosti in smeha, mehkužnosti in lenobe. Redovne osebe, je rekla, imajo gorečega ženina, ki hoče imeti sam celo in nerazdeljeno serce. Bežati morajo pred vsako nevarnostjo; pravi strup je občevanje z osebami, do katerih ima človek kako nespodobno nagnenje; do takih se mora resnobno in merzlo obnašati; posebna prijateljstva, če so tudi od začetka dobra in sveta, vtegnejo postati nevarna in škodljiva; le ponižnost je varilinja nedolžnosti.

O kristjan, vzemi si k sercu te opomine, in ako ti je Bog dal poklic k deviški čistosti, bodi mu hvaležen; bodi ponižen in pobožen ter misli na besede sv. Pavla: „Devica pa misli na to, kar je Gospodovega, da je sveta na duši in na telesu.“

XIV. Poglavje.

Vboštvo bl. Krescencije.

Bogastva Kristusovega postanejo deležni le vbogi v duhu. Ako serce ni prazno ljubezni do časnih reči, ako duh ni ponižan in tako rekoč v sebi uničen sè zatajevanjem in zaničevanjem samega sebe, potem v duši ni prostora za polno delovanje sv. duha. Nasproti pa je resnično, kar pravi neki učenik: „Prazen biti od stvari, se pravi poln biti Boga.“

Kako je bilo serce bl. Krescencije odtergano od vsega posvetnega, kažejo njene besede: „Za vse zaklade sveta nočem noge vzdigniti.“ Ljubezen do vboštva je vze od otroških let naprej ž njo rastla. V domači hiši je vladalo vboštvo in pomanjkanje in od starišev se je učila častiti vbogo sv. družino, Jezusa, Marijo in Jožefa. V poznejših letih je večkrat rekla, da je bila to prav posebna in velika milost božja, da je dobila vboštvo za dediščino. Za denar in zlato se ta vredna hčerka serafinskega vbožca asiškega ni zmenila. „Kaj mi mar ta slama in to kameenje?“ tako je denar in zlato imenovala. Ko se je po slovesnih obljubah z vboštvom zaročila, ga je tudi ona po zgledu sv. očaka imenovala svojo nevesto, svojo mater.

Vir te ljubezni do vboštva, pa je bila vera in ljubezen do Kristusa, „keteri, ko je bil bogat, je za nas vbog postal.“ Rada je v duhu prebivala v siromaški nazareški hišici ali v betlehemskem hlevcu, v čudovitem ogledalu sv. družine je gledala podobo popolnega vboštva. Nazareško hišico je imenovala svojo ljubo celico; tamkaj vedno lahko najdemo vbogega Zveličarja in se od njega naučimo pravo vboštvo. Pogled na križ, na Gospoda nebes in zemlje, ki na njem visi, nas uči, da mu ljubezen do vboštva ni pustila prostorčka na svetu, kamer bi mogel nagniti svojo glavo.

Ta ljubezen do vboštva pa se ni razodevala le v lepih besedah, temuč ona se je tudi vadila v tej čednosti in svojo obljubo naj popolniše spolnjevala. Nič ni hotela imenovati svojo lastnino in čez vse je sovražila besedo „moje“ z ozirom na časne reči. Rekla je: „Mej nami naj se ne sliši merzla beseda: moje in tvoje; zakaj vboge v Kristusu smo in nimamo nič lastnine. To je moje največe veselje, da nič nimam, razun mojega ljubega Boga in ž njim nezumno bogastvo.“

Natančno je spolnjevala vse, kar tirja vboštvo od prave redovne osebe. Tudi najmanjše reči, šivanko, kos papirja, pero ali kaj takega ni hotela vzeti ali rabiti brez izrečnega dovoljenja prednjice. Rekla je: „Jaz ne poznam razločka mej majhinim in velikim; vsaka, še tako majhina reč je velika, ako se rabi zavoljo Boga in zvestega spolnjevanja sv. obljube.“

Ker se pa pravo vboštvo posebno kaže v tem, da človek rad prenaša njega grenkost in čuti pomanjkanje, si je bl. služabnica božja najraje izbirala, kar je bilo najslabše, najterje in najostrejše, in z velikim veseljem je prenašala vsako pomanjkanje.

Kako si je pritergovala in zatajevala se v jedi, kako si je zbirala rada najslabše jedi in pogostokrat bila zadovoljna s tem, kar je ostalo vbogim, smo vže povedali. Obleko si je sprosil zaverženo in od drugih sester ponošeno. Skerbno jo je zašila in zakerpala ter tako čedno in snažno deržala, da je ž njo dlje časa shajala, ko druge sestre z novo. Ko je pozneje morala iz pokorščina sprejeti novo obleko, jo je cenila kot sveto lastnino Kristusovo. Nikedar ni bilo videti na njeni obleki kakega madeža, nikedar ni bila raztergana, če jo je tudi mnogo let nosila. Rekla je: „Raztergana obleka kaže na duhovni osebi bolj lenobo in zauikernost, kot sv. vboštvo.“

Nobenih nepotrebnih reči ni hotela imeti v celici, da, tudi po zimi ni hotela imeti notri luči. Poterpežljivo je prenašala

mraz. Celo v boleznih ni hotela imeti nič posebnega ; najslabše, je rekla, je še predobro za njo, „zakaj, mé nismo prišle v samostan zato, da bi zložno živele, temuč, da bi Kristusa v vboštvu in zaničevanju nasledovale.“ Kaker pa je bila ostra do sama sebe, tako prijazna in ljubeznjiva je bila do drugih, posebno starih in slabotnih.

Z neko sveto nevošljivostjo je gledala vbožce, na katerih se je vboštvo bolj zunanje kazalo, kot na nji. Kaker sv. oče Frančišek je pri taki priliki čutila veliko osramotenje ter rekla : „O kako vbog je ta človek v primeri z menoj in vender on bolj ljubi Boga, kot jaz. Nisem vredna, da bi ti vbožci po meni hodili, ker oni s toliko ljubeznijo in poterpežljivostjo prenašajo vboštvo“.

Sè samostanskimi rečmi je silno varčno ravnala. Ni pustila, da bi se v kuhinji zgubilo in zaverglo le eno zerno, en olupek ali košček kruha. Pazila je, da derva niso po nepotrebnem gorela, vsako tresko, da vsako nit je skerbno pobrala.

Najtežja poskušnja je bila za njo ta, ako ji je prednjica zapovedela v celico sprejeti kake reči, o katerih je ona sodila, da se ne strinjajo sè sv. vboštvom. Nekatere imenitne gospe so namreč prednjico pripravile do tega, da je ona bl. Kresenciji zapovedela od njih sprejeti lepe darove n. pr. lepe podobe ali cvetlice, da je ž njimi okitila svoj altarček v celici. Božja služabnica se je sicer vdala, pa kmalu si je znala pridobiti dovoljenje, da je te reči darovala cerkvi ali pa vbogim. Vender je to včasih prav težko terpela in večkrat prosila, da bi se njena celica popolnoma spraznila. Da ji je ta želja prišla iz serca, je dokaz ta, da ji je enkrat prednjica na povelje p. provincijalja vse pobrala, celo njej tako ljubo razpelo. Ko je prišla iz cerkve in videla svojo celico vso prazno, je vsa vesela rekla : „Hvala Bogu, zdaj sem našla to, kar sem tako dolgo iskala ; zdaj sem v resnici bogata. Zdaj še le morem reči sè sv. očetom Frančiškom : Moj Bog in moje vse ; razun njega nočem nič v nebesih in na zemlji“.

Mnoge osebe najvišjih stanov, ki so jo obiskavale, so ji hotele podariti obilno miloščinje, katero naj bi ona poljubno razdelila in porabila za samostan, za cerkev ali vboge. Ali nikedar ni hotela za se kaj vzeti, nikedar ni poprašala, kako se ta miloščinja deli ; vse je prepustila prednjici, celo tiste darove, ketere so one osebe prav izrečno podarile za njeno vbožno sestro Regino. Ako ji je kedo poslal denar ali kake druge reči, jih ni terpela tudi en trenutek ne v celici, temuč nemudoma jih je nesla prednjici ter jo

prosila, naj jih ona porabi, kaker hoče. Na ta način je bilo mnogim vbožcem pomagano in veliko cerkev s cerkveno obleko preskerbljenih.

Vojvodinja savojska, ketera je mnogo dobrega storila otrokom sestre bl. Krescencije, ji je hotela darovati vsako leto 200 goljdinarjev, da bi jih z dovoljenjem svoje prednjice po svoji volji rabila. Toda božja služabnica tega nikaker ni hotela sprejeti. Svetovala pa je vojvodinji, naj raje podpira vbogi samostan klarisinj v Hajlbronu. Plemenita gospa je bila zelo spodbujena nad tem in vsako leto je poslala klarisinjam 500, pozneje celo 700 goljdinarjev.

Popolnoma je bila prevzeta od prepričanja, da kot vbožica živi le od miloščinje božjega vsmiljenja. Še na smertni postelji je je hvalila Boga, da jo je pustil v vboštvu rojeno biti, živeti in vmreti. Vsa ginjena je vse sestre zahvalila, da so njo vbogo deklico iz vsmiljenja sprejele in toliko let hranile; Bog naj jim to dobroto obilno poverne. Še eno reč jih je prosila. Namreč, da bi sestre po njeni smerti zopet eno tako vbožico iz ljubezni do Boga v samostan sprejele brez dediščine. Kristus ji je obljubil, da bo tako delo ljubezni samostanu obilno poplačal. Vse sestre so ji sè solznimi očmi obljubile to njeno željo spolniti. Še zdaj se hrani v samostanu eno njeno pismo, v katerem je ta prošuja in božja obljuba zapisana. To je edini slučaj, da je ona razodevenje zapisala. Pismo se glasi:

„V čast božjo.

Enkrat sem prosila mojega ljubega, naj on poverne in poplača mojim ljubim sestram veliko ljubezen, da so mene nevredno in vbožico sprejele v red in dovolile redovne obljube; tudi naj blagoslovi samostan, da ne bo terpel pomanjkanja in obvaruje vse vsega hudega na duši in telesu. Tvoja sv. volja naj se zgodi. Na to je rekel moj najljubši meni nevredni: Otrok moj, tvojo prošnjo sem vslišal in sicer na ta način. Po tvoji smerti jim bom nekoliko odtegnil svojo milost in svoj blagoslov, da bodo spoznale, kaj je moja milost. Na to se jim bodo oči odperle.

Prosila sem ga zopet: O moj ljubi, božji oče! Zavoljo tvojo ljubezni te prosim, nikar ne odlašaj dolgo se svojo milostjo, kmalu jim pridi na pomoč.

Moj preljubi ženin je še več govoril: Moj otrok, ako po tvoji smerti zavoljo moje ljubezni zopet sprejmejo kako vbožico, jim bom zopet dal svoj blagoslov in svojo milost. Sprejeti pa morajo tako, ki je dobre volje in ima lepe čednosti. In ko ta vmre,

naj zopet drugo sprejmejo in tako dalje. Na ta način, otrok moj, sem vslišal tvojo prošnjo in te besede, ketere sem ti govoril, zapiši, da jih najdejo po tvoji smerti in izpolnijo. Na njegovo povelje in iz pokorščine sem to storila“.

Po tem naročilo so se redovnice vedno zvesto ravnale.

K sklepu podamo še neketere nauke božje služabnice o samostanskem vboštvu.

“Podlaga redovnega življenja je vboštvo. Ako se ta s prestopki polagoma spodkopa, se porušijo tudi vse druge čednosti in samostan se nagne k razpadu“.

„Redovna oseba ni nikedar bolj srečna, kaker će terpi pomanjkanje tudi na potrebnih rečeh“.

„Zlato in slama je enako vredno“.

„Sad vboštva je pravo bogastvo. Nikedar nimam toliko kaker, ko nič nimam“.

S tem sklenemo popisovanje njenih čednosti. Lepa podoba popolnosti je, ali le posnemek vzora in izvirne podobe, Križanega. Tudi ti kristjan, moraš biti, kaker govori sv. apostelj Pavel „od duha Gospodovega, v ravno tisto podobo špremenjen“. II. Kor. 3, 18. Zato ne prenehaj „gledati na začetnika in dokončevavca vere, na Jezusa, kateri je za sebi predpostavljeno veselje križ preterpel, in ni maral za zasramovanje“. Hebr. 12, 2.

Konec.

Svetega Frančiška Saleškega nauki o popolnosti.

O pogostem svetem obhajilu.

1. Praviš, da občutiš vedno večo lakot po svetem obhajilu. Lakot je dvojna: eno vzbuja dobro prebavljanje, drugo pa neka neredna vročina v želodcu. Ponižaj se in skerbi, da ogreješ svojo dušo z ljubeznijo do križanega Jezusa, da boš mogla to nebeško jed na duhovni način dobro prebaviti. Ali kaj misliš, kako se godi ta duhovna prebava? Oni, kateri telesno jed dobro prebavijo, čutijo novo moč v celem telesu, po katerem se hrana razdeli. Tako občutijo tudi tisti, kateri imajo dobro duhovno prebavo, da se njih hrana, Jezus Kristus, razodeva vsim njihovim dušnim

močem in vsim telesnim počutkom. — Jezusa Kristusa imajo v razumu, v sercu, v očeh, ušesih, na jeziku, v rokah in nogah. Kaj pa dela Zveličar v vsih tih delih? On vse vrejuje, vse čisti, mertvi in vse oživlja. On misli v pameti, ljubi v sercu, gleda iz oči, sluša z ušesi, govori z jezikom, dela z rokami in giblje noge. On dela vse v vsem, in tako ne živimo mi, ampak Kristus živi v nas.

O moj Bog, kedaj se bo vender to zgodilo — kedaj? Kažem ti, po čem da moraš hrepeneti; mej tem se moraš zadovoljiti, da to polagoma dosežeš.

Bodimo ponižni, in pogumno in brez vsakega strahu pristopajmo k sv. obhajilu. Polagoma se bo privadila naša duša tej duhovni hrani in naučila se bo dobro jo prebavljati.

Za telesno zdravje je zelo koristno, ako se vživa samo enoverstna hrana; ako je sploh dobra, opravi želodec toliko boljše svojo dolžnost. Nikar ne hrepenimo po drugem, razen po Jezusu, in nadejam se, da bomo imeli dobro prebavo.

Bodimo samo ponižni, da bomo čim sličniši ženinu, kateri se je tako ponižal, da bi se z nami združil, in se tako ljubeznivo nam približal, da se nam je dal v jed in hrano, nam, ki bomo postali jed in hrana červov.

O, kedor pristopa k sv. obhajilu v duhu ženinovem, ta se vničuje samega sebe in govori Zveličarju: „Na, vzemi me, preobrazi me, vniči me, in spremeni me v sé“. —

2. Ne želim, da dopuščaj svoji hčerki tako pogostokrat pristopati k sv. obhajilu, preden zna in razume, kaj se pravi tolikokrat se obhajati.

Ako ta mlada duša razume, da treba imeti za pogosto sv. obhajilo veliko čistost duše in mnogo gorečnosti; ako ima gorečo željo po sv. obhajilu in ako si prizadeva olepšati se s potrebnimi čednostmi; tedaj sodim, da se ji lahko dopusti večkrat pristopiti k mizi božji, tako vsakih štirinajst dni enkrat.

Res je, da je sv. obhajilo naj plemenitiše sredstvo v dosego popolnosti; ali treba je prejeti sè željo in prizadevanjem odstraniti iz serca vse, kar ne dopade Njemu, kateremu se hoče odrediti v sercu bivališče.

Da se sama vsposobiš obilno okoristiti se sè svojimi sv. obhajili, skušaj se hrabro premagovati v svojih vsakdanjih malih

zopernostih, v katerih si še tako občutljiva. Znaj, da Bog zdaĵ nič bolj ne Źeli od tebe, kaker to.

Samo na se glej, in ne skerbi za druge. Ne Źeli obdelovati ptujega verta, ampak obdeluj dobro samo svoj vert. — Ne Źeli biti to, kar nisi; ampak prizadeni si spolnjevati se v tem stanu, v katerem se nahajaš. — Radovoljno sprejmi male in velike kriŹe, ki te bodo zadeli, in veruj mi, da v tem obstoji velika umetnost, katero razume malokedo, dobro napredovati v duhovnem Źivljenju. Kaj pomaga zidati gradove na Španskem, ko prebivamo drugje. To je, kar vedno pravim, in ti me dobro razumeš. Ali se zvesto derŹiš tega nauka? Ako to dobro spolnjuješ, ne boš pogrešila; imela boš pri svojih obhajilih veĉ okusa in veĉ koristi.

Prav imaš, da si slušala svojega spovednika, ki ti je vskratil tolaŹbo pogostišega obhajila; naj se je to zgodilo, ali zato, da te skuša, ali pa zato, ker si nisi zadosti prizadevala poboljšati svojo nepoterpeŹljivost. Jaz mislim, da je on to storil iz enega ali drugega vzroka, in da se moraš podvreĉi tej pokori, dokler on odloĉi; ker imaš vzrok verovati, da on tega ni storil brez dobrega predvarka.

Ako poniŹno slušaš, tedaj ti bo koristilo eno sv. obhajilo veĉ kaker dve ali tri druga, katera bi bila morebiti prejela. Hrana nam gre najbolj v tek, ako jo zavŹijemo z veseljem in po kakšnem telesnem naporu ali trudu. Ako se zderŹiš sv. obhajila, bo to pomnoŹilo tvojo duhovno lakoto in tvoje prizadevanje ali tvoj trud, da premagaš nepoterpeŹljivost, bo dalo tvojemu duhu ĉudno moĉ.

PoniŹaj se in mirno se predaj svojemu poniŹanju in prizadeni si obuditi v sebi ljubezen do tega. Stavi se nekoliko v poloŹaj kananejke (Mat. 15, 37). Da Gospod, — tako govori Ź njo — nisem vredna vŹivati kruh otrok, ker sem kaker pes brez uzroka v nepoterpeŹljivosti lajala na bliŹnjega; ali ĉeravno ne dobijo psiĉki celega kruha, vender pojedjo mervice, ki padajo z gospodove mize. Tako prosim tudi jaz, preljubi moj Gospod in Zveličar, ako ne, da vŹijem tvoje presveto Telo, vender za blaĝoslov, keterega ono razliva na tiste, ki se mu v ljubezni bliŹajo.

Take naj bodo tvoje misli tiste dni, ko si bila navajena pristopiti k sv. obhajilu in ko ne boš pristopila.

Življenje sv. očeta Frančiška, *sestavljeno v 13. stoletju.*

(Konec.)

XXVII.

Prikazen serafina.

Ko je toraj blaženi mož prebival v samoti, kateri se Aljverna *) pravi, dve leti pred ko je svojo dušo nebesom vernil, vko je tam o nebeških rečeh premišljeval, je v božji prikazni videl v čudapolni lepoti bliščečega se nad sabo moža, kateri je imel razprosterte roke in noge združene pribite na križ in šest peroti, po zgledu kaker Izaija opisuje serafine, kateri so pokrivali z dvema glavo, z dvema noge in telo, dve pa imeli razprosterti na široko za letanje. In ko je to videl služabnik in prijatelj najvišjega, se je napolnil velicega občudovanja in radosti, toliko zavolj lepote te prikazni, koliker tudi zavolj blagega in milega pogleda, s katerim ga je prikazen gledala; vender ga je pa žalostno ranila britkost tistega terpljenja.

Rane se prikažejo.

Premišljajočemu torej sv. Frančišku in čudečemu se, kaj bi neki ta prikazen mogla pomeniti, so se začela počasi v njegovih rokah, nogah in v njegovi strani narejati znamenja Kristusovega terpljenja, kaker mu je bilo malo popred v tisti prikazni pokazano. Žreblji iz njegovega mesa narejeni so se namreč prikazali na njegovih rokah in nogah, tako da so glave žrebljev znotraj na rokah, in zgoraj na nogah bile zunaj, njih osti so pa ostale na nasprotni strani; ti žreblji so bili podobni črnemu železu in podobni terdemu žilavemu mesu, ter od ene strani pritisnjeni so se pomikali na drugi nasprotni strani in vender se jih v koži tičečih ni moglo izdreti. Tudi desna stran, kaker bi bila od sulice ranjena, je bila pokrita s tenkim zarastkom, in keterega, večkrat odpertega, je kri tekla, tako da se je sè sv. kervjo polila njegova

*) Prestavljavec je slišal od nekega toskanskega frančiškana, kateri je iz tiste okolice doma in je bil tudi več let v tistem samostanu, da se popolnoma napačno imenuje ta blažena gora Aljvernija; pravi, da se ji mora reči Aljverna ali še pravilniše V e r n a.

tunika in svitice. Niti je bilo to, kaker so neketeri hudobni obrekovali, nasledek kake bolezni, temuč pri zdravem mesu in koži so se po čudežu in najočitniše prikazala rečena znamenja žrebljev in rane na strani. Te je tudi do smerti v svojem telesu nosil. In akoravno se je hlapec in prijatelj božji videl odlikovanega s takimi biseri nad vsako slavo ljudi, vender ni zato iskal iz pohlepnosti prazne slave komu dopasti. Zato je tudi to jako skerbno pred vsemi skrival, tako da niso o tem njegovi najtesnejši bratje in tovariši dolgo časa nič vedeli. Noge je namreč oprezno pokrival z volnenimi nogovicami, roke pa z rokavi.

Skrivnosti njegovih ran.

Kaj je pa Bog v njemu hotel pokazati s takim čudežen, skakeršnim ni bil pred njim nobeden svetnik odlikovan, in po katerem je on tako posebno podoben križanemu sinu božjemu, ni še bilo jasno, temuč sam sv. Frančišek je nekomu razodel, da ima ta skrivnost deloma svoj vzrok v prihodnosti. Kaker mislimo, je hotel Kristus v njem pokazati, kako posebno ga ljubi ali kako popolnoma ga je nasledoval na njegovi poti popolnosti, ali pa tudi kako globoko je v njegovo serce vtisnjena podoba njegovega terpljenja s pisalom njegove ljubezni, ali znabiti kako vgodno naj predstavlja Kristusa v svojih udih od hudobnih zopet križanega po besedah aposteljna h Galačanom III. 1: „pred katerih očmi je bil Jezus postavljen kaker da bi bil pred vami križan.“ Naj se zdaj stori karsibodi Kristusovim udom, to ima on za sebi storjeno, kaker pravi Matej XXV. 40: „kar ste storili enemu mojih manjših, ste meni storili; zato je tudi on v njih preganjan in od hudobnih križan, keder jih kedo v sercu sovraži, ali pa z besedo ali z djanjem preganja.

Skrivanje tajnosti.

Sveti oče je pa imel posebno navado nikomer ne ovaditi tajnosti, ker se je bal, da bi po takem razodevanju njemu dana milost škodo terpela. Ni namreč popoln, kedor pri sebi ne skriva popolniših darov čednosti in milosti, kaker so ti, ki jih po videzu more vsak soditi.

Zato je tudi jako oprezno skrival mnogo božjih razodevenj, kaker tudi pogostnih nagovorov svetnikov in angeljev, kar so le

malo kateri zvedeli. Enako je on tudi zmirom pri vsili posebnih darovih čednosti ravnal.

XXVIII.

O ravno tistem času je začelo njegovo telo terpeti razne in težke bolezni, kaker da ne bi bil še dopolnil, kar je manjkalo terpljenja Kristusovega v njegovem mesu, akoravno je v svojem telesu nosil znamenja njegovih svetih ran. Dve leti jih je nosil zè vso poterpežljivostjo, zahvaljevaje se Bogu.

Novost gorečnosti.

In akoravno se je zunanji človek po vmerljive natore postavah pokvarjal, se je vender notranji, namreč duh, prenavljal in je vedno gorečniši v božji ljubezni postajal, tako da se mu je zdelo malo, kar je bil do takrat storil, zmirom želež začeti večā in popolniša dela kreposti. In ker je od dne do dne rastla nadležnost bolezni, se je počasi vsaki dan bližal koncu. Te svoje nadloge pa je imenoval: sestre, ter oboroživši se sè ščitom poterpežljivosti, se je v molitvi vsega izročeval Kristusu, od ketelega je tudi v smertnem boju za gotovo prejel obljubo večnega življenja.

Obljuba slave.

„Raduj se, je rekel, ker ta tvoja bolezen je poroštvo mojega kraljestva;“ in takrat je sestavil neke hvalnice božje, s katerimi je vse stvari vabil k njegovi hvali. Saj je celo samo smert, za vse strašuo in nadležno, k hvali božji opominjajoč, k svojemu stanovališču veselo vabil rekoč: „Dobro prišla, moja sestra, smert“, zdravniku je pa rekel: „Pogumno, moj brat, mi napovej bližno smert, ketelega, upam, da mi bo vrata življenja“.

XXIX.

Blagoslovi brate.

Ko je videl sv. Frančišek, da se mu bliža zadnji dan življenja, kar mu je bilo tudi pred dvema letoma razodeveno, pokliče k sebi brate, ketelega je hotel, ter kaker mu je bilo od zgoraj dano, vsacemu posameznemu položi roke na glavo, ter kaker nekedaj očak Jakob, blagoslovi sinove. In v tistih, kateri so bili pričujoči, je vse blagoslovil tako pričujoče koliker tiste, kateri bodo Gospodu v redu služili do konca sveta.

In ko se je bližal zadnji uri, je vказal, da ga na gola tla na cilicij polože, ter potrose s pepelom; in pogledavši nebo se je zamislil v slavo, v katero je imel v kratkem oditi. Ter bratom reče: „Kar sem imel storiti, sem storil, kar je pa vašega, to naj Kristus dokonča“. Na to je vzdignil roke, poveličevaje Kristusa, ker ločen od vsega gre prost k njemu.

Se poslovi od bratov.

S tolažljivimi besedami opominja brate z očetovsko ljubeznijo k ljubezni božji; tudi o poterpežljivosti in bratovski ljubezni je delj govoril, dajoč prednost evangeliju pred vsako postavo: „Bodite pozdravljeni, pravi, v strahu božjem, vsi sinovi, ter ostanite zmirom v njemu, pripravljeni na skušnjave in britkosti, ketere se vam vsaki dan bližajo. Srečni, kateri bodo v tem, v čemer so dobro začeli, stanovitni ostali, od katerih bodo neketere ločila prihodna pohujšanja“.

Otide h Gospodu.

Ko se je toraj zbralo mnogo bratov, katerim je bil on oče in vodnik, in so v joku in stoku pričakovali smerti svetnika, in ko so se v njemu spolnile vse skrivnosti Kristusove, je tista presveta duša, prosta telesa, zletela srečno v nebesa; in ko je bila ona od brezna bliščobe prevzeta, je njegovo telo v Gospodu zaspalo.

Vidi se, kako gre duša v nebo.

Negdo pa zmej njegovih bratov in učencev, ne malo po glasu sloveč, ali pred Bogom še slavniji v svetosti, ne hoteč, da bi se tu njegovo ime zapisalo, da ga ne bi zato ljudje slavili, je videl dušo svetega očeta, v čudapolni svitlobi se bliščeko, na belem oblaku iti naravnost v nebesa, katero so mej petjem svetniki in angelji v nebeške višave spremljali.

Brat Avguštín otide ž njim v nebesa.

Minister neapoljske okrajine, brat Avguštín, je bil takrat na smertni postelji; in vže je bil pred zgubil besedo, pa je nenkrat zaklical in rekel, da so okolo stoječi slišali: „Počakaj me, oče, glej, vže grem tudi jaz s tabo“. Ko so se pa bratje čudili in vprašali, s kom neki govori, je pogumno rekel: „Kaj ne vidite našega očeta Frančiška, ki gre v nebesa?“ In precej se

je tista sveta duša rešila telesa in za svetim očetom šla v nebesa. Zapomnili so si pa uro in dan, in spoznali, da se je sv. Frančišek ravno tisti čas in tisto uro preselil s tega sveta.

Se poslovi od škofa asiškega.

Tisti čas je bil šel asiški škof na božjo pot k cerkvi sv. Mihaelja v Apuliji. In ko se je vračal od tam in pri Beneventu prenočil, se mu je blaženi Frančišek v spanju prikazal in rekel: „Glej, oče, jaz zapuščam svet in grem h Kristusu!“ Ko je škof zjutraj vstal in spremljevalcem prikazen povedal, si je zapomnil čas in uro, jokajoč, da je tako izrednega očeta zgubil; in ko je domov prišel, je videl, da je sv. oče umerl, ob času kaker je bil on zaznamoval.

XXX.

Se zbere mnogo ljudi.

Zbralo se je torej mnogo ljudi, ki so hvalili Boga, kateri jim je dal tako dragocen zaklad v telesu sv. očeta. Sinovi so pa togovali nad zgubo tolikega očeta, ter iz dna serca v potoku solz jokali. Ali radost novosti neslišanega čudeža je blažila bolečino žalosti. Nigdar namreč niso brali ali slišali, kar se je njihovim očem kazalo, in o čemer bi se jih bilo moglo komaj prepričati, ako ne bi bilo tako jasno dokazano. Videla se je namreč v njemu podoba terpljenja Kristusovega, kaker da bi ga bili takrat s križa sneli.

Telo se prikaže snežnobelo.

Zerli so v njegovo obličje kaker v obličje angelja, ko da bi bil živ in ne mertev. Videli so njegovo telo, katero je bilo poprej od mnovega mertvenja černo in blede, bliščeče se od čudne beline, obetajoče iz svoje lepote prihodnje svetlosti slavo. Njegovi živci se niso stisnili, kaker je navada pri merličih, koža in udje se nisi vterdili, temuč so se spremenili v gibično mehko otročje nedolžnosti.

Vidijo se rane.

V tisti belini pa njegove kože, je bilo videti na njegovih rokah in nogah ne luknje žrebljev, temuč same žreblje iz njegovega mesa, prebadajoče sredino rok in nog, kaker tudi erdečekervno desno stran, kaker prebodeno sè sulico. V največo srečo

si je štel vsaki, gdor je mogel pristopiti, da bi videl in poljubil svete rane Kristusove, ketere je sv. Frančišek v svojem telesu kazal. In gdo bo tako neveden ali neumen, da ne bo očitno spoznal, da kaker je bil ta svetnik na tem svetu s posebnim čudežem odlikovan, tako je tudi v nebesih z neprecenljivo slavo povišan?

Pogreb.

Duhovščina in ljudstvo je neslo njegovo truplo mej petjem in trobentanjem, z vejami oljik in brezštevilinimi svečami k samostanu sv. Klare, in potem ko so je nji in njenim sestram pokazali, da je vidijo in poljubijo, so je nesli v cerkev, ter z največim spoštovanjem v nji zakopali. Sv. oče je pa vmerl četrtega oktobra v nedeljo, leta 1226, po dokončanem dvajsetem letu po svojem spreobrnjenju.

XXXI.

Lesketa se v čudežih.

Pri njegovem grobu se vsaki dan množe čudeži in mnogi se po njegovih zaslugah rešijo iz marisketere nesreče. Blaženi Frančišek se je ali še na svetu živeč ali pa po smerti svetil v toliko in tako velikih čudežih, da bi bilo predolgo, ako bi se hotelo vse popolnoma opisati. Mej drugimi brezštevilinimi je namreč on mnoge čudno obudil k življenju, o katerih, akoravno nismo negotovi, jih vendar tukaj ne napišemo, razen da smo slišali od mož, ki jim je verjeti, da jih je bilo enajst, razen drugih, o katerih nismo zvedeli. In kaj ne bi mogel pri Gospodu zadobiti on, ki podoben njegovi smerti v društvu njegovega terpljenja kaže njegove svete rane na rokah in nogah in na desni strani!

Gospod papež obišče njegov grob.

Ko je to zvedel papež Gregorij deveti, vže Honorijev naslednik, veliki prijatelj sv. Frančiška, keterega je s posebno ljubeznivostjo negoval, se je radostno podvizal v Asiz in pozdravil grob svetega očeta. In potem ko se je bil slovesno posvetoval s kardinalji in drugimi cerkvenimi dostojanstveniki, in poterdil njegove čudeže, je v neizmerno občno veselje in z največo slovesnostjo sv. Frančiška prištel številu svetnikov, ter njegov

praznik na obletnico njegove smerti, na četrtega oktobra za vesoljno cerkev odločil in vokal v hvalo Gospoda našega Jezusa Kristusa.

Konec življenja svetega Frančiška, spoznavavca.

P. H. R.

Brat Julijan iz Spire.

Njegova dela.

2. Oficij sv. Antona.

(Konec.)

Epičnega značaja so v oficiju sv. Antona le responsoriji k devetim lekcijam matutina. Pervi trije opevajo njegov prestop iz avguštinskega v frančiškanski red, drugi trije njegovo življenje in delavnost v tem redu, poslednji trije naposled njegove čednosti in čudeže.

Responsoriji prvega nokturna so kitice po devet trohejskih verzov; prvi, tretji, peti, sedmi in osmi imajo po sedem zlogov, drugi, četrti, šesti, in deveti so za zlog krajši. Ravno toliko takih verzov imajo tudi responsoriji drugega nokturna, le da stoje sedmerozložni na 1., 2., 4., 5., 7. in 8. mestu, šesterezložni na 3., 6. in 9. Vsaka kitica ima le po dve rimi, končujejo se namreč vsi sedmerozložni verzi enako in vsi šesterezložni verzi v kitici tudi enako; pri teh je rima povdarjena, pri onih ne.

Responsoriji tretjega nokturna se razlikujejo mej sabo po dolžini in obliki. Pervi ima tudi le devet verzov, ki se glede števila zlogov natanko vjemajo z verzi drugega nokturna; razloček je le v rimah, vjemajo se namreč 1. s 4. in 7., 2. s 5. in 8., 3. s 6. in 9. verzom.

Drugi responsorij tega nokturna je sloveči „Si quaeris miracula“, ki je po sestavi in rimah, čisto kaker prejšni, le da ima v vsakem oddelku namestu dveh po tri sedmerozložne verze. To je zdaj zadnji responsorij v matutinu*), Pervotno pa je tudi deveta lekcija imela svojega, kaker je bilo že povedano. Ker ga v sedanjih brevirjih ni, morda vstrežemo ž njim bravcem tega spiska. Tak je :

*) Več o tem responsoriju glej v prejšnjem tečaju str. 379 id.

Sanctus hic de titulo
Crucis et suppliciis
Dulcis Jesu modulo
Dulci praedicabat,
Cum pater in aere
Se Franciscus filii
Absens novo genere
Signi praesentabat ;
Tanquam in patibulo
Crucis ipse brachiis
Tensus, hoc signaculo
Eum consignabat.

Ta responzorij ima torej, kaker prejšnji („Si quaeris“) 12 verzov, ali rime so mu drugači, vmetalniše, spletene. Opeva pa prikazen sv. Frančiška, omenjeno že v večerniškem himnu.

Antifone „ad Laudes“ so sestavljene tako, kaker prvi responzorij tretjega nokturna, le da imajo samo po dva dela, torej po šest verzov ; po obsegu se naslanjajo na dotične psaljme. Napeve teh antifon Weis jako hvali, zlasti poslednja ima, kaker pravi, naj veselejšo melodijo, kar jih je zložil br. Julijan.

Himen je preprost, kaker po navadi : našteva neketere posamezne čudeže sv. Antona. Z največo vmetalnostjo pa ste zloženi antifoni „ad Benedictus“ in „ad Magnificat“ v drugih vesperah. Perva je prvotno taka :

Gaude, felix Padua,
Quae thesaurum possides,
Cujus in altario
Dignum fore loculum
Visio monstravit *)

*) To mesto je v sedanjih breviri tako spremenjeno : „Cujus clara visio Dignum fore loculum In ara monstravit“. — Vzrok te spremembe je lahko najti. Oblika „altario“ namestu navadne „altari“ je bila videti napačna. Še zdaj bi vtegnili mnogi tako soditi. Ali v resnici je bilo „altarium“ zraven „altar“ in „altare“ vsaj v preprosti ljudski latinščini že v starem veku v rabi ; ako je sv. Hijeronim smel tako pisati, zakaj ne bi bil smel br. Julijan ? Prim. Klotz, Handwörterbuch der lat. Sprache, s. v. — V nadopolnjenje števila zlogov je postavljena pred visio beseda clara ; kar bi pa vtegnilo biti nekoliko preveč rečeno, kaker je razvidno iz naslednjega gori stoječega pojasnila. Najbo je bi bilo torej stari tekst nespremenjen zopet postaviti v brevir.

Tu. signis irrigua,
Tot in tuo provides
Miseris Antonio ;
Serva rei titulum,
Quae sic te ditavit.
Sed tu nos ad ardua,
Pater, his qui praesides,
Quorum es possessio,
Transfer, quos hic vinculum
Mortis incliuavit.

„Veseli se, srečna Padova, ki imaš v posestvu zaklad, kateremu, kaker je bilo razodeto, ima v oltarju biti vredno mesto.

„Namočena s čudeži, toliko nesrečnim pomagaš s tvojim Antonom ; hrani naslov (imenitnost) reči, ki te je tako obogatila.

„Ti pa, oče, ki si predsednik tem, katerih si posestvo, prenese na stermine nas, ketere je tukaj smertna vez vpognila“.

V pojasnjenje te navdušene pesmice moramo povedati najprej, hakšna je bila tista prikazen ali vizija, ki je omenjena v začetku. Papež Gregor IX. je želel velikemu pridigarju patru Antonu že prvo leto po njegovi smerti podeliti svetniško čast. Neketeri kardinalji so se vstavljali taki, kaker se jim je zdelo, preveliki naglici. Ali Bog sam jih je potolažil in preveril z naslednjo prikaznijo v sanjah. Eden tistih gospodov je videl namreč v sanjah papeža, ko je posvečeval neko cerkev. Ko je ta zahteval svetniške ostanke ali relikvije, ki bi se dele pod veliki oltar, ni bilo pripravljenih nič. Papež se ozre okoli sebe ; kar zgleda tam blizu v cerkvi mertvaška nosila in na njih truplo ravno vmerlega človeka, ter pravi : „To so relikvije, le sem jih nesite!“ Ljudje, ki so stali okoli merliča, odgovore, da tisto niso svetniške kosti. Papež stopi nato k nosilam, odkrije truplo in vidi in čuti, da je nestrohnelo in lepo dišeče ter vkaže, naj se položi pod oltar ko svetniško telo. — Ko se kardinalj prebudi in premišljujoč svoje sanje iz hiše stopi, da bi šel v lateran, najde pred vratmi poslanstvo iz Padove, ki je bilo prišlo prosit, da bi se pater Anton svetnikom prištel. Začuden se oberne kardinalj k svojim ljudem, ki jim je bil že povedal svoje sanje, ter pravi stermeč : „To je bilo božje opominjevanje ; to so naše sanje in njih razlaga“. — Enoglasno je bilo na to sklenjeno, ne zadržavati več svetniške časti njemu, ki mu jo je očitno Bog namenil, —

V drugi kitici spodbuja pesnik Padovo, nej hrani naslov

reči, ki jo je tako obogatila. Po vsej verjetnosti hoče reči, naj hrani imenitnost ali čast reči. namreč truplu in spominu sv. Antona, ki je mestu največe bogastvo.

Zlasti težko je umeti poslednja kitica. Najberž imamo prositi v njej bratje sv. Antona, ki je najimenitniši mej padovanci ter ima torej prvo mesto, prvi sedež ali predsedništvo mej njimi, katerih posestvo je njegovo truplo, naj nas, ki smo vpognjeni k nepopolnosti vsled vezi, s katerimi nas veže vmerljivost ali slabost našega telesa, naj nas on vzdigne na sterne višave čednosti. —

Antifona „ad Magnificat“ v drugih večernicah je prvotno taka :

O Jesu, perpetua
Lux, tot in Antonio
Signis dans splendorem,
De quo non incongrua
Nobis gloriatio
Tibi dat honorem,
Gratia per hunc tua
Nos in vase proprio
Ferre da liquorem,
Lampade non vacua
Lumen det opinio,
Charitas ardorem ;
Frustra virgo fatua
Glorians in alio
Quaeret venditorem.

„O Jezus, večna luč, ki toliko čudežem v Antonu daješ bleščobo, o katerem ne neprimerno nam ponašanje tebi daje čast, daj, da bomo po njem s tvojo milostjo v lastni posodi nosili tekočino in ko ne bo prazna svetilnica, naj svitlobo daje nauk, ljubezen pa gorečnost; zastouj bo nespametna devica z drugim se ponašajoč iskala prodajavca.“

Nekoliko razumljivše bi se to reklo: „O Jezus, ti si tista večna luč, ki se sveti tudi v čudežih sv. Antona. Ni neprimerno, da se ponašamo ž njim; ali vsa čast gre pri tem le tebi. Daj, da bomo po njegovi priprošnji in tvoji milosti v posodi svoje duše nosili olje svete vere in to olje vere naj gori in svetlobo daje sè svojim naukom, gorkoto sè svojo zapovedjo ljubezni. Mi se ko modre device ponašajmo z Jezusom, njegova vera je olje

naših svetilnic; nespametna devica je, kedor se s kom drugim ponaša: ona ne bo našla nikoger, ki bi ji olja prodal; zunaj bo ostala v temi in mrazu.“ —

V današnjih brevirjih je ta antifona proti koncu nekoliko spremenjena. Namestu „opinio“ stoji „religio“. Seveda si moramo misliti, da je rabil brat Julijan besedo „opinio“ tu v ne prav navadnem pomenu gerškega „dogma“ ali latinskega „fides“; zato se mi zdi „religio“ namestu „opinio“ nekoliko preveč rečeno, ker „dogma“ ali „fides“ in „charitas“ t. j. „lex charitatis“, „lex moralis“ skupaj še le dajete religijo. Popravek torej menda ni popolnoma opravičen. Boljši bi vtegnil biti drugi. Zadnji trije verzi namreč sè svojim nasprotjem na prvi pogled nekoliko motijo vtisek prejšnjih, dasiravno so morebiti, če natančneje pomislimo, primerni splošnim človeškim čutom in mislim. Vender je zmagal prvi neugodni vtisek. Prizadeti verzi so dan-današnji nadomeščeni z naslednjimi:

Donec in domo sua

Pater frui praemio

Donet post laborem.

„Dokler nam v svoji hiši oče živjeti plačilo podari po delu.“

Ne moremo tajiti, da je s temi milimi besedami antifona lepo zaveršena in bi bilo želeti, da bi jih bil br. Julijan sam zapisal. Sploh mislimo, da je v našem brevirju težko še kaj tako krasnih mest, kakor je vsa ta rahločutna, priserčna pesmica.*)

*) V nekem rokopisu iz druge polovice 15. stoletja je našel Felder še drugo krajšo antifono „ad Magnificat“, ki stoji pa v sedanjih brevirjih po kompletoriju za antifono sv. Frančiška „Coelorum candor splenduit“ in je taka:

O sidus Hispaniae,
Gemma paupertatis,
Antoni, par Scythiae
Forma puritatis,

Tu lumen Italiae,
Doctor veritatis,
Ut sol nites Paduae
Signis claritatis.

Posneta je očitno po Julijanovi antifoni „ad Magnificat“ prvih večernic: „O proles Hispanae“, nikaker torej mi Julijanovo delo. Namestu „par Scythiae“ stoji v omenjenem rokopisu nerazumljiva beseda „parsithie“. Ali tudi s „par Scythiae“ ne vemo prav, kako in kaj bi. Morda je hotel pisavec reči, da je čistost sv. Antona „kos Scitiji“ t. j. „kos snegu“, s katerim si imamo misliti pokrito tisto najsevernišo deželo starih, vsaj po zimi, torej: sv. Anton zgled snežni podobne čistosti. — Sicer pa menda ne bo preveč rečeno, ako pravimo, da ta antifona nima nobene prave vrednosti in bi bilo najbolje, da bi se izpuščila iz naših brevirjev, zlasti ker bi se lahko nadomestila sè zdaj izpuščenim devetim responzorijem. V tem primeru bi se

Tudi napeva antifon „Gaude, felix Padua“ in „O Jesu, perpetua lux“ sta, kaker sodi Weis, najlepše, kar je zložil brat Julijan, sploh nekak verhunec cerkvenega koralja. Bolj živahen in navdušen je prvi, drugi pa je priserčniši.

S tem bodi sklenjen ta spisek. Večini naših bravcev ni bil po volji, ker ga pač niso mogli prav razumeti. Ali naj poterpe; mi imamo tudi še druge bravce, ki moramo včasih posebej nekoliko misliti nanje. To so najprej naši mladi bratje kleriki; zlasti njim smo želeli pomagati s tem spisom k temu, da bi lažje razumeli in bolje vedeli ceniti poglavitna dva naša redovna oficija. Koristiti pa bi vtegnil ta spisek tudi svetovnim duhovnikom tretjerednikom, ako jih je kaj takih, ki opravljajo redovni brevir.

Ne moremo se zderžati naposled, da ne bi še enkrat priporočili tudi petja teh oficijev, vsaj, če več v sedanjih okoliščinah ni mogoče, drugih večernic tako sv. Frančiška, kaker sv. Antona. Julijanovi napevi so zdaj lahko dobiti, ker so vže dvakrat izdani. Za Felderjem, keterega izdanje imamo pred očmi, jih je izdal namreč, ni davno, tudi J. E. Weis, vže večkrat omenjeni pisatelj, keterega prejsnja knjiga o Julijanu iz Spire je ravno pričujočemu spisu dala povod.

Organizacija tretjega reda.

Beseda „organizacija“ se dandanašnji pogostoma sliši v govorih in pogovorih, še bolj pogostoma se pa bere po časnikih in časopisih. Ali vendar mislimo, da našim bravcem ni vsem popolnoma jasno, kaj ta beseda prav za prav pomeni. Pojasnimo jo torej najprej nekoliko.

Beseda „organizacija“ je izpeljana iz besede „organ“; „organ“ pa pomeni blizu to, kar orodje. Ali ne na merto orodje imamo pri tem misliti, temuč na orodje ko del živega telesa, orodje, ki samo dela, za kar je namenjeno.

Vsako živeče telo ima namreč več ali menj raznih delov t. j. organov, in če vsaki organ opravlja, za kar je vstvarjen, če uho sliši, oko vidi, zob grize, goltanec golta, želodec prebavlja,

namestu „Sanctus hic“ postavilo „Antonius“; nič ne de, če bo s tem prvi verz za zlog daljši; prim. „Adoro te supplex“ nasproti ostalim verzom tega himna sv. Tomaža.

serce bije itd., potem je vse telo zdravo in krepko in dobro služi svojemu namenu.

Skupnost vseh organov potrebnih živemu telesnemu bitju se imenuje „organizem“; vsako živo telo ima torej svoj „organizem“, ono je „organizirana“ materija.

Razen o natornih ali materijalnih telesih pa se govori tudi o duhovnih ali moraljnih telesih. Tako telo je tudi neka celota samo za se, ki je pa ne derži vkup kaka materija, temuč neke posebne šege ali postavno vpeljane navade, kar se pravi po latinsko „mores“, zato se taka telesa imenujejo moraljna. To so seveda neke skupščine ljudi, zedinjenih v ta namen, da sè združenimi močmi desežejo, kar vsi skupaj ali vsaj prvi mej njimi namerjajo. Ti tako združeni ljudje namreč niso vsi enako imenitni, enako učeni ali mogočni, temuč eden je mej njimi glava, drugi tako rekoč desna roka, še drugi kaker leva, ali kaker noge, kaker oči, kaker ušesa itd. Vsi skupaj so kaker eno telo, vsaki posamezni je pa kaker neki organ tistega telesa. Ti ljudje so torej organsko ali organično vrejena, „organizirana“ družba in ta njena organiziranost je njena organizacija, t. j., skupnemu namenu primerno razdeljenje dela in dolžnosti.

Po tej razlagi mislimo, da bo zadosti jasno neučenim našim bravcem, kaj hočemo reči, ako bomo govorili ob organizaciji n. pr. katoliške cerkve ali tretjega reda. Katoliška cerkev je namreč tudi moraljno telo in sicer pač največe in najimenitniše na zemlji. Tudi ona mora torej svojo organizacijo imeti in ta organizacija je gotovo dobra, ker je vsaj v vélikem od Boga samega. Ali organi njeni to se ve da so ljudje se svojimi slabostmi in svojo prosto pa k hudemu nagnjeno voljo. Kedo bi se čudil, če ne gre vselej in povsod vse, kaker bi imelo iti in bi človek sam želel?

Da se pa ljudem v njih slabostih na pomoč pride, zato so v katoliški cerkvi za posebne potrebe še posebni organizmi, ki vstrežajo raznim posebnim namenom; to so razne cerkvene družbe, ki se nikomer ne nakladajo, temuč le potrebam primerno priporočajo, to so zlasti razni cerkveni redovi. Tudi ti so moraljna telesa in imajo seveda svojo organizacijo in če njih posamezni organi dobro opravljajo svojo službo, potem kajpada krepko žive, rastejo, cveto in sad rode ti redovi. Nasproti pa, če organi nočejo, ali ne morejo opravljati svoje službe, zlasti tudi če jih ovirajo kake sovražne unanje moči, potem peša red in lahko da popolnoma opeša in razpade.

To velja o samostanskih redovih, to velja pa tudi o svetovnem redu, kakeršen je naš tretji red. Svoj namen in svojo organizacijo ima tretji red od katoliške cerkve, posebej od sv. Frančiška, ki ga je ustanovil, in papežev, ki so ga poterdili, dandanašnji še posebno od papeža Leona XIII., ki ga je tako rekoč prerodil. Namen je gotovo najboljši; organizacija je namenu primerna, vendar le v velikem določena, v posameznostih se pripuščajo tako glede organov kaker glede njih opravkov natančnije določbe raznim krajem in ljudstvom primerne. Takih natančnijih določeb bi bilo po naših mislih tudi pri nas potreba, da bi se tretji red nekako predramil in na noge postavil in svojega dela lotil. Tega prepričanja je mej drugimi tudi vneti tretjerednik, ki nam je poslal o tem vprašanju naslednji dopis:

Tretji red — katoliška organizacija.

Resni so časi, v katerih živimo, vsak zaveden katoličan lahko spozna, da nam je treba terdne mejsebojne zveze, bolj kaker kedaj poprej; ker se strup brezverstva s prekanjeno zvižaco vsiljuje že vsem stanovom. Ako katoliški kristjan nima žive v sercu vkoreninjene vere, jo v tej borbi kaj lahko popolnoma zgubi. Žive in v sercu vkoreninjene vere pa ne more imeti, dokler mu ni vse življenje po veri vravnano, dokler se popolno ne oklene sladkega, pa na videz težavnega jarma Gospodovega. Zato je pa življenje po veri vravnati, prva in najpotrebniša katoliška dolžnost.

Kedor živi po veri, ta misli, dela in vse zahteva veri primerno v zasebnem in v javnem življenju.

Da se pa v kerščanskem življenju uspešneje vadimo in odgojujemo, je treba tudi raznih posebnih sredstev. Mi imamo več takih sredstev; ali če je slavno vladajočega papeža Leona XIII. prva serčna želja, da se širi med narodi v ta namen III. red sv. Frančiška, mora tudi naša prva skerb biti ta red sprejeti, širiti in gojiti!

Gotovo je pa III. red tudi posebno pripravna družba za gojitev v resnici kerščanskega življenja. Sv. Frančišek Sal. posebno svetuje k takim družbam pristopiti, katerih pobožna opravila donašajo več dušnega dobička in svetega veselja; toraj mora imeti taka družba skupna opravila, v katerih se zlasti vidi, da je sploh družba ali skupščina. Kristijan, ki k tretjemu redu pristopi, stori s tem imeniten korak, ali ako ostane potem le sam zase, ako v kraju, kjer živi, III. red na zunaj nima življenja, kaker mu je po vodilu predpisano, on komaj ve, da je v redu, red, ko družba ljudi, na dalje ne vpliva nanj. Družba, naj je dobra ali slaba, mogočno vpliva na človeka, pa le tedaj, če družba res živi, če se ne zanemarja in ne opušča, kar ima družba po pravilih skupno izverševati. Tretjemu redu so predpisani zlasti mesečni shodi,

kot taka skupna družbena opravila. Ker pa tretjeredniki živimo po vseh župnijah, zato je tudi potrebno, da bi se shodi veršili v vsaki župniji, zlasti na deželi; ker le tako je mogoče III. red razširiti, kakor želijo sv. oče Leon XIII. Zato bi naj imela vsaka župnija svojo tretjeredno skupščino, in vse skupščine bi se naj enako uredile, enako vodile. To pa ni mogoče drugače, kakor da se zato potrebni nauki in govori po časopisu, temu namenjenem izdajajo in skupščinam berejo.*) Nekedaj to ni bilo mogoče, ali dandanes je lahko; in le tako je mogoče, da bo III. red kedaj v taki zvezi, kakor je potrebno. Tudi častiti dušni pastirji bi tako ne imeli nobenih posebnih skerbi zavoljo tega reda. Jaz upam mnogo dobrega sadu, ako bi se tako vravnalo vodstvo tretjega reda. Gotovo bi se ga mnogi kristijani poprijeli, da bi ga videli tako očitno in marljivo gojiti, ter bi spoznali njega lahke dolžnosti in velike koristi.

Kako lepo se pa III. red tudi prilega vsakemu stanu in vsaki starosti, in še prav posebno mladini. Hvala Bogu! saj imamo tudi mladeničev in deklet pri najlepših letih v tretjem redu; tudi tukaj v naši nadžupnji je v tretjem redu mnogo mladine zlasti deklet. — O srečni mladeniči in dekleta, kateri se v mladosti odločite Bogu zvesto služiti! — Ali pa ni res, da ste srečni? Poznam tretjerednika, ki je pristopil v red ravno tisti dan, ko je bil pervikrat pri vojaškem naboru. Ko je po preteklem letu poskušnje šel k obljubi, je grede premišljeval leto, katero je ravno kar preživel; in silno je bil zadovoljen in vesel, ter je rekel sam pri sebi: „Nikoli v svojem življenju še nisem bil tako srečen kakor to leto. Od tedaj je preteklo dvanajst let, pa nikoli se ni kesal, da je tretjerednik. Je pač resnično, kar pravi sv. Avguštin, da človek, ki ga je Bog zase vstvaril, ni miren, dokler se popolno Bogu ne vda in v njem ne počiva; zato se pa tudi nikoli ni slišalo, da bi se bil kedo kesal, da je pobožno živel. O kerščanska mladina, glej kaj ti je storiti, ako hočeš biti v resnici srečna in vesela že na tem svetu. Da bote pa, dragi mladeniči in dekleta, ki imate dobro voljo lepo kerščansko živeti, tudi lažje stanovitni ostali, vam iz lastne skušnje III. red prav posebno priporočam. Mladí človek je v veliki nevarnosti; ko mine prva gorečnost, mine mnogim tudi vsa pobožnost in vsi dobri sklepi. Tretji red ima pa posebno lastnost, da kristjana, ki med svetom živi, v dobrem stanovitnega ohrani, če sam le količkaj hoče.

Tretji red je torej nekaka podlaga terdne in žive vere in v resnici kerščankega mišljenja in življenja.

Šmartin pri Slov. Gradcu, 15. julija 1902.

Valentin Zavodnik
tretjerednik.

*) Pisavec misli na „Cvetje“; mi želimo pa, da bi „Cvetje“ imel, koliker mogoče vsak tretjerednik sam za se ter ga bral zlasti ob nedeljah, ko ni shoda. Za shod primerna berila bi se naj izdajala n. pr. v „Duhovnem pastirju“.

Sv. Antona lilije.

(Dopis iz Novega mesta.)

Drugo nedeljo mesca junija je imel pri nas tretji red svoj navadni mesečni shod. Voditelj je ob tej priliki oznanil, da se bodo na dan sv. Antona Padovanskega slovesno blagoslovile lilije, kaker so to frančiškanom v njih cerkvah sveti oče Leon XIII. lani dovolili. V petek, 13. junija, je prišlo nenavadno mnogo ljudi iz mesta in bližnjih far, preprostih in tudi gospode, v našo cerkev; tudi lilije so mnogi prinesli za se in za druge. Ob določenem času, nekoliko pred šesto uro zjutraj, je pristopil samostanski predstojnik z obilno asistencijo k oltarju sv. Antona Padovanskega, ki je bil ta dan primerno olepotičen s cveticami. Blagoslovljenje se je veršilo po predpisanem obredu. Ljudje, ki so deržali v rokah lilije, kaker zelene butare na cvetno nedeljo, so se veseli vračali domov in upamo, da se jih bo drugo leto še več vdeležilo te lepe slovesnosti v naši novo preslikani cerkvi. O, da bi sv. Anton Padovanski navdihnil toliko dobrotnikov svojih častivcev, da bi se moglo slikanje poplačati in da bi miloščine še toliko ostalo, da bi se mogel v kapeli sv. Antona oskerbeti nov oltar, ki je zelo potreben!

Pa, kaj pa hočemo z blagoslovljenimi hljiami? vprašajo nekateri. Blagoslovljeno lilijo, kaker tudi vsako drugo blagoslovljeno reč, imej spravljeno na spodobnem kraju. Košček blagoslovljene lilije smeš tudi pri sebi imeti, kaker je omenjeno v molitvi, ki se moli pri blagoslavljanju. Blagoslovljene reči imajo neko zveličavno moč. Po njih moreš prejeti od Boga razne milosti in duhovne dobrote, pa tudi pomoč v časnih potrebah, ako ti je k dušnemu zveličanju. Blagoslovljene reči netijo vero, upanje, pobožnost, pripomorejo k vrednemu prejemanju svetih zakramentov. Blagoslovljene lilije morejo posebno mladini vzbujati ljubezen do svete čistosti. Saj moli mašnik, ki jih blagoslavlja, da bi Bog na priprošujo sv. Antona Padovanskega varoval kraje, kjer bodo spodobno spravljene, in osebe, ki jih bodo pobožno pri sebi nosile, ludobnega duha, odvrčal od njih boleznin in jim dajal njihovemu stanu primerno sveto čistost.

Nekedaj so zdravniki liliji sploh, tudi če ni blagoslovljena, pripisovali nekako zdravilno moč. Ali da si ne bo kedo ž njo po nerodnosti večje škode napravil, ko pa koristi, ne bomo tega na dalje popisovali. Tudi od blagoslovljene lilije naj nihče ne pričakuje kakih gotovih, zlasti časnih in telesnih dobrot, kaker, da ga ne bo zadela nobena nesreča, ako jo bo pri sebi nosil, itd. Taka misel bi bila vraža iz torej greh zoper sveto vero. —A.—

Dostavek. — Kedor hoče drugo leto za sv. Antona cvetoče lilije (*Lilium candidum*) imeti na vertu, naj si jih zdaj oskerbi. Mesec avgust je pravi čas za presajanje te verste lilij; ta čas se namreč steblo in perje posuši in ostane le čebulja pod zemljo, ki nekoliko tjednov počiva, potem pa

kmalu novo perje požene, ki ostane zeleno čez zimo. Če se presaja ob času, ko je čebulja že perje pognala, ni gotovo, da bo drugo leto cvela, če se pa še le spomlad presadi, ko je pognalo vže tudi steblo, ne le cveta ne bo, temuč rastlina bo poginila. — Čebulje te ličije se dobe pri vertnarjih po kakih. 30 h., ali še ceneje; od dobrih ljudi, ki jih imajo na vertu, se morejo kje tudi zastoj dobiti; pri nas jih nimamo, da bi mogli komu postreči z njimi.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje tretjega reda skupščine goriške: Mihael (Jožef) Golob iz Šmartina, Marija (Bernardina) Golob iz Podmelca, Rozalija (Tajda) Klavčič iz Podgore, Franciška (Marija) Soban iz Mirna, Agata (Franciška) Jenko iz Podgore; v ipavske: Apolonija (Elizabeta) Zorko, Marija (Ludovika) Lavrenčič, Marija (Jožefa) Krašnja, Ivana (Neža) Petrovčič, Antonija (Marija) Malik, Marija (Elizabeta) Kobal, Suzana (Uršula) Trošt, Marija (Elizabeta) Semenič. Matija Kobal; dolenjevaske pri Ribnici: Janez (Franc. Seraf.) Mate iz Prigorice, Marija (Eliz.) Bojc iz Dol. vasi, Marija (Ana) Dejak iz Dol. vasi, Jakob (Franc. S.) Merhar iz Prigorice, Marija (Eliz.) Tekavec iz Prigorice, Neža (Eliz.) Merhar iz Dol. vasi, Jera (Marija) Wiederwol, Ana (Elizab.) Kromar, Marija (Elizab.) Koplán, Marijana (Marija Magd.) Grebenec, vse 4 iz Rakitnice, Uršula (Angelina) Rojc iz Prigorice, Marija (Angela) Kromar iz Dol. vasi, Marija (Angela) Bojc, Marija (Barbara) Gorše, Marija (Angela) Hrovat, Uršula Tanko, vse 4 iz Dol. vasi, Jera (Marija) Merhar iz Prigorice, Marija (Ana) Ložar iz Blat, Franciška (Marija) Hönigmann iz Goriče vasi, Marjeta (Marija) Koplán iz Rakitnica, Terezija (Eliz.) Šmalc iz Prigorice, Marija (Eliz.) Merhar iz Dolenje vasi, Jera (Marija) Dovjak iz Lipovca, Marija (Magdalena) Dejak iz Dol. vasi; gorjanske: Neža (Marija) Pretnar iz Poljšice, Marija (Barbara) Rabič iz Boh. Bele; šolka sestra 3. reda sv. Franciška Mr. Tekla (roj. Marija Terlan) † 24. jun. t. l. v Mariboru.

Dalje se priporočajo v pobožno molitev: mns. Ivan Abram, kanonik v Gorici, v svoji bolezní in visoki starosti; neki grešnik za spreobrnjenje; T. S. za stanovitnost v dobrem, priporoča tudi svojega vnuka, da bi na prošnjo sv. Antona dobil primerno preskerbljenje; Bl. G. v Šk. da bi mogel dostati vojaško službo brez škode na duši in telesu; neka dekle priporoča svojega brata, da bi ga Bog rešil v veliki dušni in telesni stiski; neka žena priporoča svojega moža; več oseb neko osebo v veliki dušni stiski; neka tretjerednica iz Vertojbe svojo bolno tovarišico tretjerednico, neko bolno ženo tudi tretjerednico, nekega bolnega moža, da bi mu Bog dal o pravem času prejeti svete zakramente, svojega brata, da bi mu Bog dal pravo spoznanje, in sama sebe, da bi ji Bog dal svojo voljo spoznati in po nji tudi živeti; neka tretjerednica iz Dornberga svojega moža za spreobrnjenje in

sebe za milost stanovitosti do smerti; neka tretjerednica za ljubo zdravje, če je božja sveta volja; Jozef Gerkič iz Vertojbe za ozdravljenje bolnih oči; Z. N. priporoča svojo prijateljico za pomoč v veliki dušni boleznai; neka deklica svojega bolnega brata za ljubo zdravje in svojega očeta, da bi večkrat svete zakramente vredno prejemale; Urb. Ko...ič od Sv. Urbana v silnih potrebah dušnih in telesnih za razsvitljenje sv. Duha in da bi mogel dolžnosti tretjega reda zvesto spolnjevati.

Zahvalo za vslišano molitev

naznanjajo: P. S. in P. E. za spreobrnjenje nevernega mladeniča, ki se je v smertni bolezni dolgo terdovratno branil sv. zakramentov in imenujeta to spreobrnjenje očiten sad stanovitne molitve ter čudež božjega vsmiljenja; neka oseba v Kamniku za zboljšanje bolezni, za kar se je priporočala presvetima Sercema in sv. Antonu; O. B. za ozdravljenje noge in razne po Mariji prejete milosti; J. J. v Sovodnjem za zadobljeno zdravje; R. K. pri Trebnem za pomoč pri sodnji in ob več drugih priikah, zadobljeno po sv. Antonu; neka oseba za zboljšanje bolnih oči, za kar se je priporočala presv. Sercu Jezusovemu, Mariji Devici, sv. Jožefu, sv. Antonu in sv. Luciji; neka oseba sv. Antonu za večkratno pomoč v posebnih potrebah; T. K. da se je v neki vasi zmešnjava v občinskih zadevah po priporočanju sv. Antonu na dobro obrnila; K. K. iz Šempetra za trikrat vslišano prošnjo, zlasti, da je sestri, ki jo je modras vgriznil, po njeni molitvi in priporočanju, kmalu bilo bolje; A. S. za pomoč po priprošnji Marijini, sv. Jožefa in sv. Antona; A. G. iz fare Prevorje za ozdravljenje ljubljenega otroka, odvernjenje nevarnosti o porodu in nesreče pri živali; T. T. iz Ločnika za ozdravljenje persne bolezni; A. R., ki je priporočila presvetemu Sercu Jezusovemu in sv. Jožefu neko osebo, ki se je hotela večkrat vsmertiti, da se je zdaj popolnoma spreobrnila in poboljšala; Josipina Pauletič za ozdravljenje po priprošnji Matere božje, sv. Jožefa in sv. Antona; neka žena za czdravljenje neke živalice; A. R. od Sv. Lovrenca v Slov. gor. za ozdravljenje svoje stričnice, nevarno obolele na difteritisi, priporočene pri sv. maši presv. Sercu Jezusovemu, brezmad. Sercu Marijinemu, sv. Jožefu, sv. Antonu Pad. in sv. Frančišku.

Darovi za dobre namene.

Za lateransko cerkev v Rimu smo prejeli od A. Č. na Koroškem 5 K., od M. K. na Grahovem 4 K.

Za katoliško vseučilišče je nabral mej tretjeredniki v Šmartinu V. Z. 25 K. Po volji nabiratelja naznanjamo to sè željo, da bi slovenski tretjeredniki v ta namen kmalu kaj več zložili, da bi mogli nekoliko znamenitiši znesek poslati na svoje mesto. Do zdaj imamo skupaj 36 K.

tako mašinski, kaker pri nas? Iskal sem po raznih najnovjših „bukvarjih“ in po dotični pedagoški literaturi ruski, koliker sem je možel dobiti; poprašal sem tudi dva meni osebno znana ruska profesorja. Gospod dr. Baudouin de Courtenay mi je odgovoril tako:

„Vprašate me, kako je z ortoepijo in ortografijo v ruskih šolah. Ortografija je navadna, kaker v kojigah. Kar pa zadeva ortoepijo, tista se jako malo loči od navadne narodne južno-velikorúske izreke („akanja“) Nobenemu seveda ne pride v glavo bistroumna misel, da bi zaradi „lepote“ ali pa ujemanja s česko izreko spreminjal t v l. Sicer pa tudi v šolski izreki vlada na Ruskem relativna prostost (svoboda). Na vsak način je ruska šolska izreka zmerom le ruska, ne česka, ne srbska, ne poljska, kaker bi se lahko zgodilo, ko bi tukajšnji pedagogi in jezičniki ravnali po tistem načinu, kaker Vaši „eljavci“ in posnematelji česke izreke“.

Tako do besede Baudouin de Courtenay; podobno mi je odgovoril tudi prof. Ljapunov iz Odese. Šoli torej ne priznavajo Rusi pravice prenarajati svojevoljno pravopisu na ljubo izreko jezika; ravno tako čisto nič ne mislijo na kako vzajemnost z dragimi brati „Slovani“. Gotovo bi bilo nam drugim vsem jako vstreženo, ako bi Rusi izgovarjali o povsod, kjer pišejo o, in ravno tako a, kjer pišejo a; pa oni pišejo, kaker se njim zdi, in izgovarjajo, kaker sami hočejo, bodi nam prav ali ne bodi. Če je to tako z navadnim sedanjim pravopisom in splošno sprejeto literaturno izreko, moramo pač radovedni biti, kako in kaj misli v tem oziru učeni pisalec članka, ki ga imamo pred očmi. Veseli me, da so njegova načela tista, ki jih branim tudi jaz že toliko let. O vmetalnem predelavanju izreke ni spomina. Ali tudi pravopisu se imajo ohraniti zgodovinske pravice, koliker se dajo etimologično opravičiti in sè sedanjo izreko v nekako soglasje spraviti. Korš določuje najprej, kako bi se ruščina dala prav pisati z latinico in še le ta vzorec skuša prestaviti v cirilico, kaker bi bila ruščini primerna, t. j. pomnoženo z latinskima čerkama j in h (za glas novogerskega γ), in otrebljeno nerodnih čerk я, ю, э, ъ. Poslednja bi bila sicer v čisto fonetičnem pravopisu za nedoločni glasnik (polglasnik) ruščini neobhodno potrebna; ali tak Koršev pravopis nima biti; tudi po tem pravopisu bi bila brati a in o ko polglasnik, razen v naglašeni zlogih, kjer ohranita vsak svoj glas, in zlogih neposredno pred naglašeni, kjer se izgovarjata enako, oba ko a. To povdarjam zlasti zaradi naspotja mej načeli Korševimi in zahtevami mladih slovenskih jezikoslovcev, ki hočejo, naj se naš stari etimologično opravičeni polglasnik, kar ruski ni, bere, ker ga pišemo z e, kaker navadni e, da torej mej vid en (t. j. vid ъ n), sichtbar, in vid en (t. j. vid ε n), gesehen, kaker v pisavi, ravno tako tudi v izreki ne bodi razločka. Ruski učenjak hoče ohraniti razloček v pisavi, da si ga je gospodujoča izreka zgubila, „novoje d'elo“ in „novaja d'ela“ se izgovarja oboje enako: „nóvъjъ djěłъ; naši hočejo zavreči razloček v izreki, ker ga slabi pravopis zanemarja. Kaj je v korist jeziku, kaj v škodo, to je očitno. — Kaker v tem konservatizmu, tako tudi v poglavitnih novostih hvalim Koršev pravopis. Vsak pameten človek lahko sprevidi, da je ruščini posebno znamenje za glas čerke j prav tako potrebno, kaker vsem drugim slavenskim jezikom, in če so Serbi

sprejeli j brez škode za svoje serbstvo in svojo vero, bi se tudi Rusom ne bilo bati te čerke. Vender bi bilo treba doslednosti; ne: Тройка борзая, kaker piše Korš, temuč: Тройка борзая (ali pa: Тройка борзая)! Mogoče, da je nekaj minimaljen razloček mej j pred samoglasniki in j na koncu zloga, ali tak in še znatniši razloček je tudi pri drugih mehkih soglasnikih v enem in drugem primeru in vender se piše enako: Бор in Bora, друг in друга. Dobro pa je odločil Korš ne j, temuč ъ za znamenje topljenosti soglasnikov, samo škoda, da hoče ъ vender le ohraniti za terdi i; dosledno bi se moralo pisati ъ namestu и. Najboljše bi bilo seveda te dve nerodni čerki obe odpraviti ter pisati navadni i: рѣба, нѣва, дѣво, дѣм. V natančni fonetični transskripciji bi moral imeti terdi i svoje diakr. znamenje, v navadni pisavi ga potrebuje tako malo kaker terdi л. Tudi ѣ bi se iz ruskega pravopisa najbolje odpravil. Korš ga hoče obdržati za široki e nasproti ozkemu. Ali pravopis, ki ne razločuje mej polglasnikom in čistim a, tudi mej ozkim in širokim e ne bi smel delati tolikega razločka; v natančni fonetični pisavi bi se mogel rabiti za široki e: ê, podobno ô v primerih kaker n ô g á, î (ali i?) za terdi i (y), polglasnik â, ò, è. Pred e bi se moralo dosledno pisati j ali ѣ: жемцьик (ne: емщик, kaker piše najprej le vled prezertja Korš), свѣтъ, утомѣтельница itd., pa: етот, поет, Вольтер, женатѣй itd.

Ako želim Korševemu pravopisu glede j in ѣ le več doslednosti, se za lat. h pa ne morem prav vneti; v domačih besedah, ki imajo dotični glas, naj bi se rabilo v potrebi diakritično znamenje ‘ na r, v tujkah pa bi se po pravici smelo pisati x, kaker pišejo Serbi; Хамбург ne bo tolikanj napačno, kaker je Гамбургъ, ako se izgovori G a m b u r g.

V latinski transskripcija je Korš dobro izvolil h za ciriliški x; ne moremo pa hvaliti gerskega y za mehki h. V domačih besedah naj bi se pisalo v potrebi g z diakr. znamenjem ‘ v tujih h. — Ko znamenje topljenja se mi zdi navadni apostrof za vsakdanjo pisavo preneroden; boljše bi vtegnilo biti y, kar rabijo Madžarji in naši Prekmurci, nekedaj pa so tudi Hervatje in, dasi ne dosledno in ne edino v tem pomenu, Poljaki. Najboljše pa bi bilo to, kar se v znanstveni transskripciji že navadno rabi, akut (´) nad dotično čerko, ali, ako je previsoka, tesno poleg nje: f´, l´, itd. — Tipografične ali kake druge težave naj bi ne branile sprejeti takega ruskemu jeziku lepo vmerjenega pravopisa, v začetku, recimo, za kake manjše spiše, lirične poezije n. pr., ščasoma bi bil po pravici, vsaj v višji literaturi, ravnopraven s cirilico, kaker v nemščini latinica sè švabahom.

XX. tečaj

„Cvetja z vertov sv. Frančiška“

s pomočjo Božjo začnemo s prihodnjim zvezkom in prosimo torej vse drage in čislane prijatele, ki ga še niso naročili, naj to zdaj store berž ko mogoče. Ker so pa neketeri še za pričujoči tečaj na dolgu, prosimo, da to ob enem poravnajo, drugači bi se jim prihodnji zvezek ne mogel več poslati. Cena ostane za domače kraje dosedanja, za unanje dežele zavoljo večih poštnih stroškov 2 K. — Da ne bo zmešnjav in zgub, pa naj se naročnina ne pošilja Hilarijanski tiskarni, temuč naravnost.

Opravništvu „Cvetja“ v Gorici.